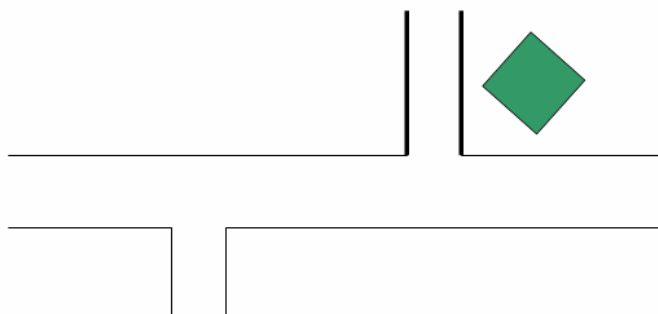

Öven: Stratenplan

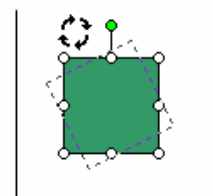
Hier wüllt wi en einfachen Laagpiaan vun Ehr Huus orr Ehr Wahrung teknen. Dat geiht ganz licht. Nehmt wi an, Se wüllt bi sik tohuus en Fete geven, un Frünnen sünd inlaadt, de sik in Ehr Gegen partu nich utkennen doot. De schallt Se finnen. Also maalt Se schematisch den Weg na Ehr Hus. Bloots de Straten in de neegste Ümgeven sünd wichtig, un bloots graade Straten dröfft vörkamen.

So etwa schall dat utsehn

- Maakt Se sik en nieges Dokment apen!
- Stellt Se glieks to Anfang de Rasterbreed vun dat Gitternett op 0,1. (Woans güng dat noch? Siet 47!)
- Klickt Se op dat Icon **Linie** un treckt Se denn mit de Muus schematisch de Linien för de Straten. – Plietsch is dat hier, dat Icon glieks duppelt antoklicken un so alle Linien to trecken; dorna klickt Se dat Icon wedder ut un köönt denn de Linien korrigern.
- Wenn en Linie nich richtig sitten deit: Treckt Se de Linie mit daldrückte Muustast an de rechte Steed.
- Klickt Se op dat Icon **Rechteck** un tekent Se mit de Muus en Quadrat an de Steed, 'neem Ehr Hus is.
- Markeert Se nu en Linie vun „Ehr“ Straat.
- Verpasst Se de markeerte Linie mit en dickere Linienstarkde.
- Markeert Se dat Hus un geevt Se em mit en lüchen Klöör (wenn Se en Farvdrucker hebbt)!
- Steiht dat Hus schreeg? Na denn markeert Se dat un dreiht dat mit den grönen Timpen baven!

Friees Dreihn vun't markeerte Rechteck

Sitt de Teknen nich dor, 'neem se henschall? Verschuuvt Se de ganze Teknen as en eenzig Bild!

- Klickt Se op dat Icon **Objekte markieren** un treckt Se denn mit de Muus en Rechteck üm den ganzen Kraam rümmer.
- Alle Objekte binnen in dat Rechteck warrt markeert.

- Wiest Se op de markeerte Teknen. Op de enkelten Dele warrt de Muuswieser to'n veerfachen Piel.
- Denn köönt se mit daldrückte Muustast de ganze Teknen annerswo hen trecken.

Schrieven klappt nich?

Se wüllt in'n Text wieder schrieven, un dat klappt einfach nich? Denn hebbt Se dat **Objekte markieren**-Icon op de Teknen-Symboolliest noch aktiv! Klickt Se nochmaal dor op, un dat geiht wedder.

Se köönt de markeerte Teknen ok utsnieden orr kopeern un infögen. Natüürlich köönt Se ehr ok gruppeern. Avers tööv't Se mit allens dat noch en Momang – nu kümmt noch wat heel Bruukbores darto.

Textfeller

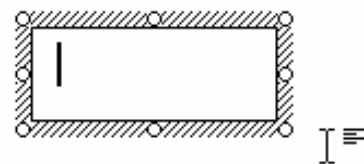
Wat nütt de tekenen Straten, wenn een nich ehr Naams dorto schrieven kann? Dat kannst! Dorto gifft dat Textfeller.

Wat is denn en Textfeld?

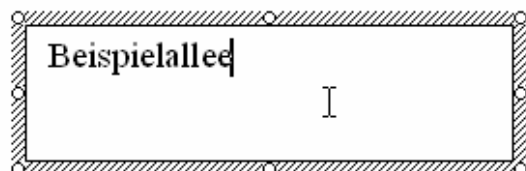
En Textfeld is en grafisches Objekt, da een frie verschuven, grötter un lütter maken kann, jüst as en Bild – bloots dat in en Textfeld Text schreven warrn kann.

En Textfeld anleggen

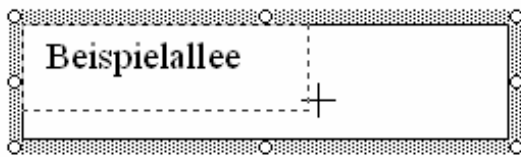
- Klickt Se op dat Icon **Textfeld** op de Teknen-Symboolliest orr in't Menü op **Einfügen | Textfeld**.
- De Muuswieser warrt to'n Krüz. . Treckt Se jichenswo, 'neem jüst Platz is, mit daldrückte Muustast en Feld op. De Grött is eerstmal egaal. – Dat is dat Textfeld.
- En Schrievmarke blinkt in't Textfeld. Wenn nich: Klickt Se rin.
- Schriefft Se nu den Naam vun de Hauptstraat, t.B. **Beispielallee**.
- Wenn Se wüllt, köönt Se de Schrift ok formateern, t.B. fett maken, de Schriftgrött verännern orr en anner Schriftart wählen.
- Wiest Se op een vun de Anfaters buten an't Textfeld, 'neem de Muuswieser to'n Duppelpiel warrt. Hier köönt Se de Grött verännern.
- Treckt Se sik dat Textfeld so trecht, dat dat Woort jüst bequem rinpassen deit!

En frisches Textfeld

In't Textfeld schrieven: Se köönt so veel schrieven, as Se wüllt – sogoor mehr, as rinpasst!

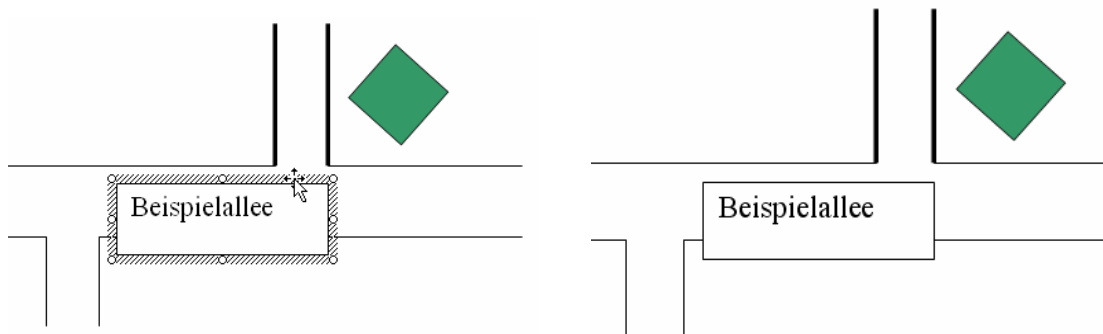

De Grött vun en Textfeld verännern: Wenn Se dat so lütt maakt, dat de Text nich in't Textfeld rinpasst, warrt he eenfach nich wiest. He is avers dor – nix warrt wegsmeten! Wenn Se dat Textfeld wedder grötter maakt, köönt Se wedder allens lesen

- Nu wiest Se op den Rand vun't Textfeld. Bloots dor – op den Rand! – warrt de Muuswieser to'n veerfachen Piel.
- Treckt Se nu dat Textfeld op de Hauptstraat vun Ehr Teknen.

En Textfeld verschoven

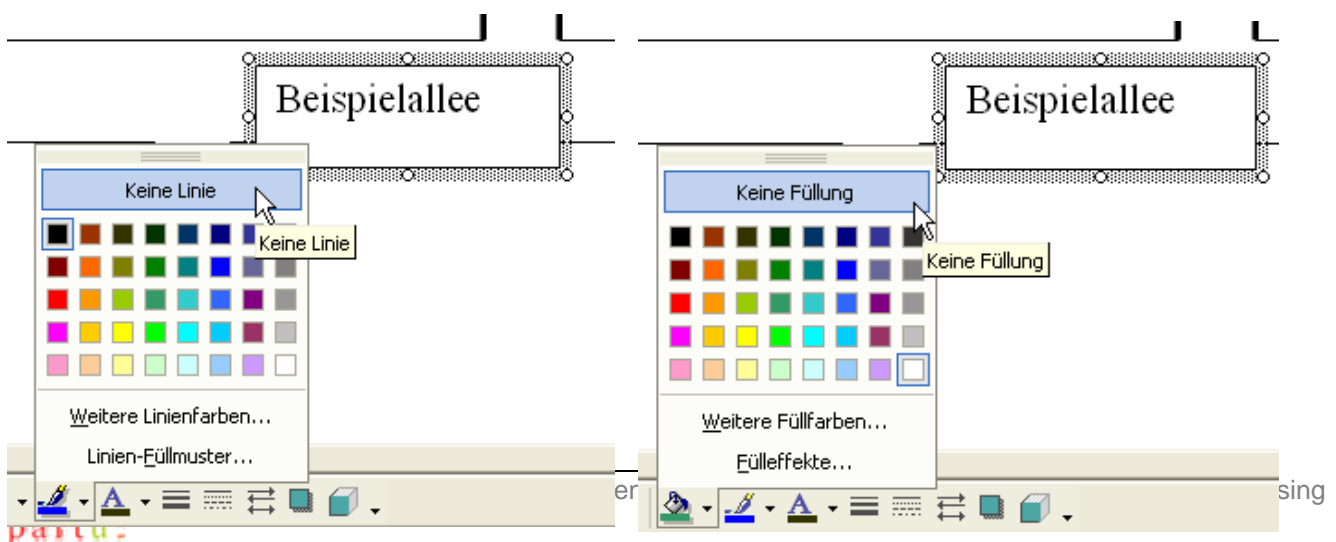
Ups, so weer dat aver nich dacht! De Rand stöört

Vielleicht sitt de Beschriftung vun de Straat ja al perfekt – wenn dat Textfeld lütt noog weer un richtig op de Straat passen deit. Avers villicht verdeckt dat deelwies de Linien vun de Straten, un überhaupt: de Rand vun dat Textfeld stöört! Also ran an de Arbeit:

Textfeld ganz dezent

Wenn dat en ideale Beschriftung ween schall, dröff dat Textfeld keen egen Rand hebben – un op't best ok keen egen Hinnergrunn. Na, meddewiel weet Se ja nau, woans dat geht!

- Markeert Se dat Textfeld, wenn't nich mehr markeert is.
- Wählt Se dat Pinsel-Icon op de Teknen-Symboollist, klickt Se op den lütten Piel dorblangen un wählt Se **Keine Linie**.
- Wählt Se dat Farvammer-Icon op de Teknen-Symboollist, klickt Se op den lütten Piel dorblangen un wählt Se **Keine Füllung**.

Nu köönt Se dat Textfeld överall hentrecken, ok merrn op de Linien vun de Straten – dat Textfeld verdeckt ehr nich mehr. Dat is nu dörsichtig un sünner Rahmenlinie; bloots de Schrift sweevt noch elegant dör den Ruum... Nu is dat eentlich ok egaal, wenn dat Textfeld beten to groot is – maakt ja nix. So is dat de optimale Beschriftung, nich?

Textfeld kopeern

Wat maakt Se avers nu, de lootrecht verlopen Nevenstraten to beschriften? Keen Problem – maakt Se sik eerstmaal en nieges Textfeld. – Allens nochmaal? Hmm... einfacher is dat, dat Textfeld, dat al dor is, to kopeern!

- Klickt Se op den Rand vun't Textfeld – dorhen, 'neem de Muuswieser en veerfachen Piel warrt!
- Nu geevt Se den Kopeerbefehl – per Menü **Bearbeiten | Kopieren**, per Muusklick op dat Icon op de Standard-Symboolliest, per Kontextmenü (Rechtsklick) un **Kopieren** orr einfach per Tastengriep **Strg + C**.
- Wichtig: Nu klickt Se annerswo hen, dormit dat Textfeld nich mehr markeert is!
- Denn geevt Se den Befehl to'n Infögen – per Menü **Bearbeiten | Einfügen**, per Muusklick op dat Icon op de Standard-Symboolliest, per Kontextmenü (Rechtsklick) un **Einfügen** orr einfach per Tastengriep **Strg + V**.
- Jichenswo landt nu dat kopeerte Textfeld. Klickt Se eerstmal rin (also dütmaal merrn rin, in den Text) un ännert Se den Stratennaam so, as dat nu ween mutt.
- Packt Se dat Textfeld nu wedder an'n Rand un treckt Se dat an de rechte Steed, also över een vun de lootrechten Straten.

En Textfeld markeern

Beispielallee

Dat kopeerte un afännerte Textfeld warrt in Posischoon bröcht

Text lootrecht

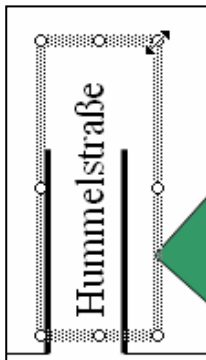
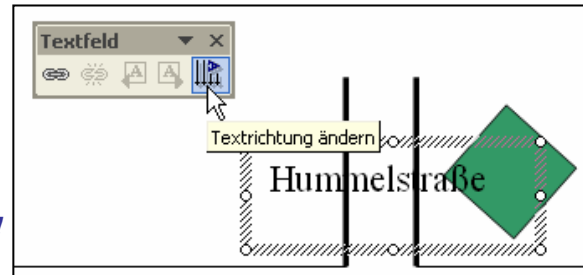
Nu schall de Text langs de Straat verlopen. Hier kümmt Trick 17: de lootrechte Text. Dorto giff dat twee Weeg.

Weg 1:

- Klickt Se in't Textfeld.

- Kriggt Se de lütte Symboollist **Textfeld** tofaat, de sik jichenswo rümmerdrieven deit, un klickt Se op dat letzte Icon dorop, .
- De Text ännert sin Richt.
- Klickt Se mehrmalen op , denn köönt Se sik de Richt utsöken.

Text lootrecht bitte!

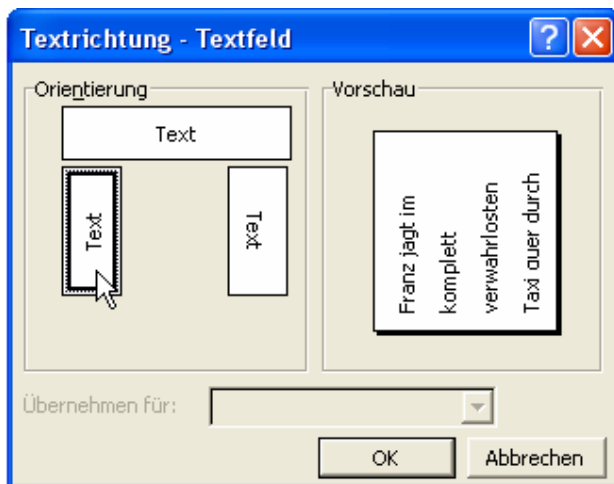
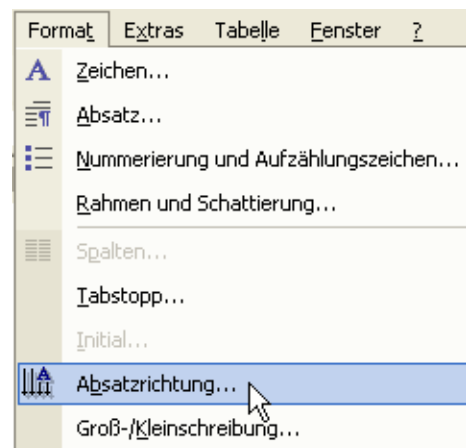
- Denn tuckt Se sik dat Textfeld so trecht, dat de ganze Text jüst komodig rinpassen deit.

De Foorm vun't Textfeld mutt noch an den lootrechten Text anpassen wann, denn is allens trecht

Weg 2:

- Klickt Se in't Textfeld.
- Wählt Se in't Menü **Format | Absatzrichtung**.

Hier geht't ok lootrecht

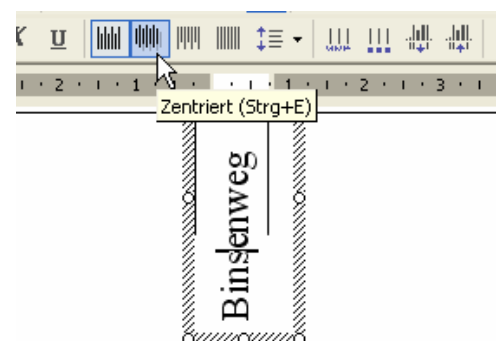
- En lütte Dialog kümmt vörtüüg, 'neem Se sik en Textricht per Klick utwählen köönt. Denn **OK**.
- Denn tuckt Se sik dat Textfeld so trecht, dat de ganze Text jüst komodig rinpassen deit.

*Woneem schall dat langs gahn?
De Dialog to'n Richt-Utsöken*

Allens steiht Kopp

Wenn Se in Word lootrechte Textricht wähl't hebbt, denn kiekt Se mal in de Format-Symboollist: Alle Icons to'n Utrichten vun Afsätt un sogoor de Icons för Optelln un Nummerierung hebbt sik solidarisch op de Siet leggt. Sührt possierlich ut, nich?

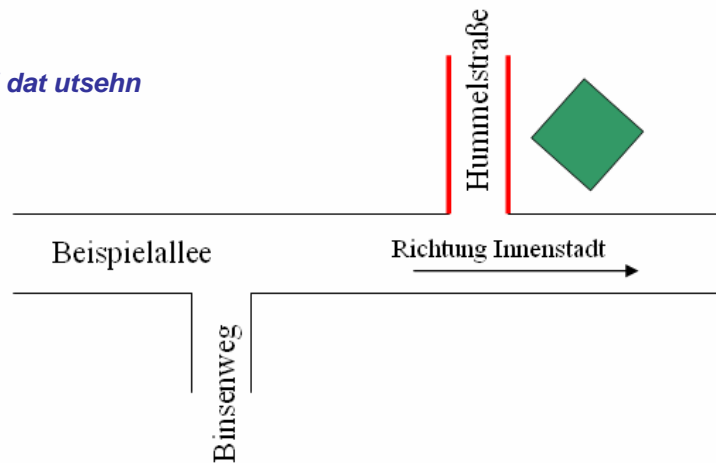
Alle Icons lootrecht – putzig!

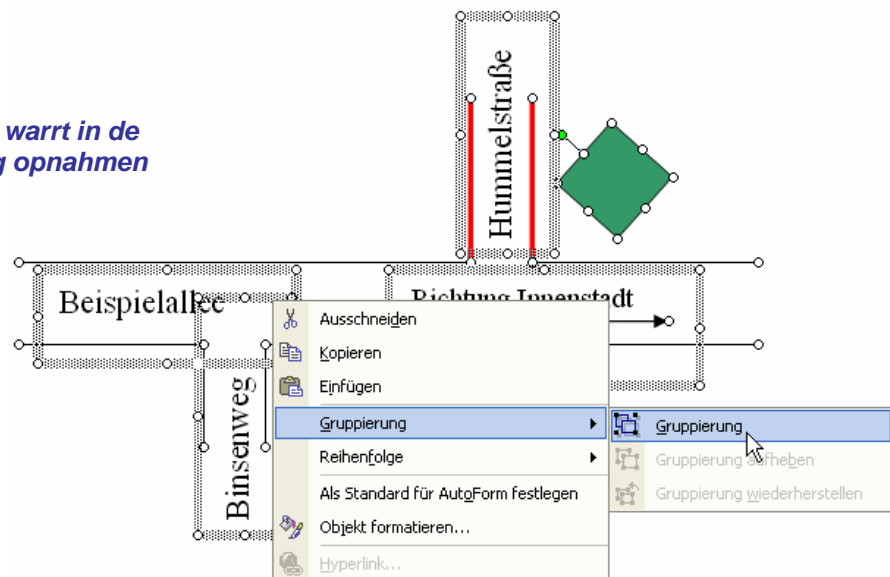
Textfeller gruppeern

Beschrift Se nu alle Nevenstraten op düsse Wies. Se köönt Textfeller kopeern orr sik niege maken. Beschrift Se bavento de Hauptstraat mit en Piel „Richtung Innenstadt“. Dorna köönt Se dat Ganze gruppeern – de Textfeller warrt problemlos mit gruppeert.

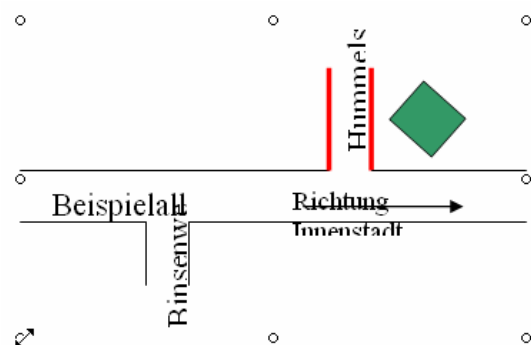
So schall dat utsehn

De Textfeller warrt in de Gruppierung opnahmen

Wenn Se allens gruppeert hebbt un amenn de Gruppe dehnen un stuken wüllt, denn warrt Se en lütten Swackpunkt vun de Textfeller wies warrn: De Schriftgrött blifft konstant! Dat Textfeld sülvten dehnt un stukt sik aardig mit, avers natüürlich blifft en 12-Punkt-Schrift jümmers en 12-Punkt-Schrift – un de passt nich mehr ganz in 't Textfeld, wenn dat Textfeld to lütt trocken woor! Denn is de Stratennaam nich mehr kumplett to lesen. Dorüm kann dat vermurkst utsehn, wenn Se dat to lütt tosamentreckt!

De Stratenplan woor to lütt stukt, de Schrift speelt nich mehr mit

Lütte Textfeldkünn

Mit Textfeller ümgahn köönt Se nu al bannig good. Dat Se dat Benehmen vun de Dinger beter dörschaun köönt, maakt wi hier en lütten Utfloog in de Theorie.

En Textfeld is en Zwitter: grafisches Objekt un Textdokument.

Na buten is en Textfeld en Objekt, jüst so as en Grafik orr en Teknen-Objekt. Kannst dat op desülvige Wies grötter un lütter maken. In't Menü **Format** finnt Se nu ok den Indrag **Textfeld**. De Dialog süht in Word jüst so ut as de to'n Formateern vun en Grafik. Op de Registerkoort **Layout** is automaatsch **Vor den Text** orr **Passend** instellt – dat Textfeld lett sik frie verschuven. (In Excel is düsse Dialog beten spaarsamer. Dat Textfeld is dor vun Natuur ut frie to verschuven, un Sluss.)

Na binnen is dat Textfeld en richtiges lüttes Textdokument mit alle Möglichkeiten to'n Formateern. Wenn Se in Word togang sünd, seht Se sogoor, dat op dat Lineaal en extra Beriek för dat Textfeld uttekennt is.

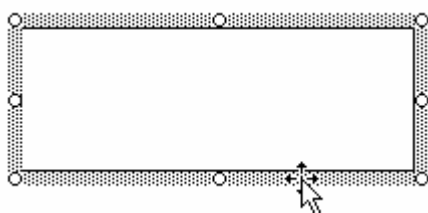
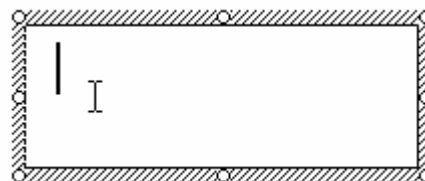
Symboolliest Textfeld

Dat Textfeld hett in Word tosätzlich en egen lütt Symboolliest, de vörtüüg kümmt, wenn dat Textfeld markeert is. För dat, wat wi hier maakt, beed de Symboolliest nich veel Intressantes (bloots de Textricht), avers för anner Zwecke is se heel nütt: Wenn Se stückerwat Textfeller t.B. in Word in't Text verdeelt orr jichenswie över dat Dokment verstreit, denn köönt Se düsse Textfeller merranner verdeden. Dat bedüüd, dat Se in de Keed vun Textfeller en grote Menge Text „geten“ doot, un he flütt ordentlich wieder vun Textfeld na Textfeld! In jeden Textfeld steiht jüst so veel, as graad rinpasst, un in't neegste geht dat denn wieder. Dat is prima bi't Erstellen vun Prospekten u.ä.!

So funkscheneert Textfeller

As Zwitter mutt dat Textfeld Text- un Grafikeigenschaften beden. Dat maakt dat so:

- Wenn Se in't Textfeld sülven arbeiten doot, also in'n Text, denn is de Rand vun't Textfeld striept. De Muuswieser is över den Text en Strich, as sik dat bi Text hört – süh Bild rechterhand.

- Wenn Se dat Textfeld as Grafik markeern wüllt, denn klickt Se op den Rand. He warrt denn pünkt't – süh Bild linkerhand. Dat ganze Textfeld mit Inhold is denn markeert.

In't Textfeld arbeiten

- Wiest Se op den Textberiek vun't Textfeld. De Muuswieser is en Strich.
- Klickt Se rin. De Schrievmarke blinkt, un de Rand vun't Textfeld is striept.
- Formateert Se de Afsätt na Ehrn Smack.
- Se köönt in't Textfeld ok markeern, kopeern un infögen, ok Rahmen setten, sogoor Biller infögen – jüst as in en Dokment.

Dat Textfeld as Ganzes

- Nu treckt Se sik dat Textfeld op de passen Grött trecht.
- Is de Rand pünkt't? Wenn nich, klickt Se eenmal op.
- Nu is dat Textfeld as Ganzes markeert – also mit den Text un allens, wat dor binn steiht. In düssen Tostand köönt Se dat Textfeld kopeern, utsnieden orr ok löschen (mit de **Entf**-Tast)!
- Hebbt Se kopeert, denn klickt Se eenmal buten vun't Textfeld, dat de Markeern weg is. Eerst dorna föögt Se in!

Woso schall een vör dat Infögen buten klicken? Na, damit dat Textfeld nich in't Textfeld inföög warrt. Dat süht denn vermurkst ut. – Wenn Se mehrmalen en Textfeld infögen wüllt, mööt Se oppassen, dat bi't Infögen keen anner Textfeld markeert is!

De Tabell gifft en Überblick över dat Arbeiten mit Textfeller.

Wat wüllt Se doon?	So geiht dat
Textfeld verschoven	<ul style="list-style-type: none"> • Textfeld anklicken. Dat warrt markeert. • Den Muuswieser op den Rand föhren. He warrt to'n veerfachen Piel. • Nu klicken un mit daldrückte Muustast trecken.
In't Textfeld schrieven	In't Textfeld klicken un as in en normalen Textdokment schrieven.
Text in't Textfeld verännern	Formateern un Bearbeiten vun'n Text geiht in't Textfeld jüst so as in normalen Text!
Foorm un Grött vun't Textfeld ännern	<ul style="list-style-type: none"> • Anklicken • Op een vun de Rahmenboxen wiesen • Trecken
Den Text dreihn	<ul style="list-style-type: none"> • Anklicken • Op dat Icon Textrichtung op de Textfeld-Symboolliest klicken (orr Menü Format Absatzrichtung) • Textricht utwählen.
Dat Textfeld löschen	<ul style="list-style-type: none"> • Anklicken. De Rand vun't Textfeld is striept. • Op den Rand klicken. Nu is de Rand pünkt't. • De Entf-Tast drücken.
Textfeld utsnieden / kopeern	<ul style="list-style-type: none"> • Anklicken. De Rand vun't Textfeld is striept. • Op den Rand klicken. Nu is de Rand pünkt't. • Den Ausschneiden- orr Kopieren-Befehl anwenden. • An en anner Steed klicken! • Infögen un dat Textfeld an de rechte Steed trecken.

Nochmaal: Pünkt un Striepen

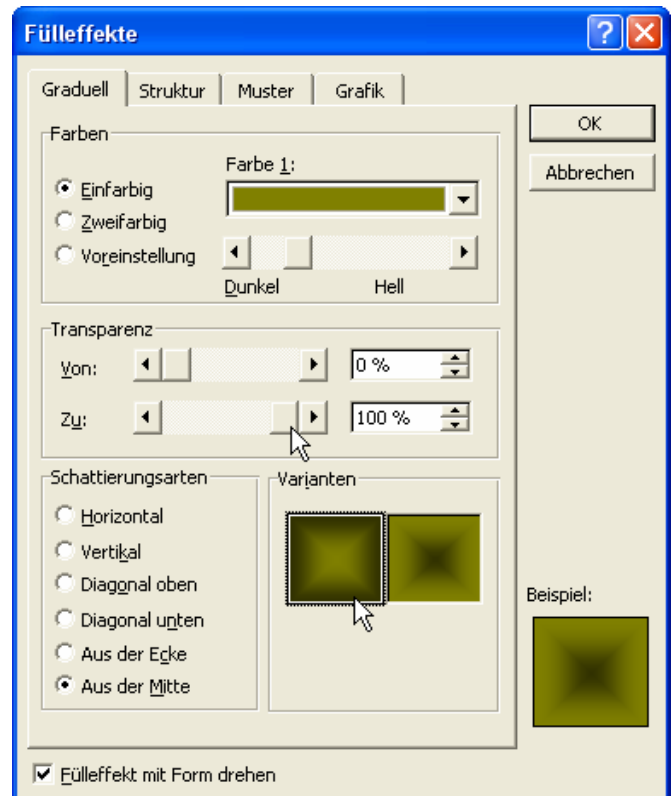
Wenn dat Textfeld en striepten Rand hett, denn blinkt de Schrievmarke dor binn. Denn köönt Se in schrieven. Mit **Entf** löscht Se denn bloots en Bookstaav. – Wenn dat Textfeld avers en pünkten Rand hett (Rand anklicken!), denn is dat ganze Textfeld mit allens binn markeert. Mit **Entf** löscht Se denn dat ganze Textfeld.

Öven: Textfeller mit Hinnergrunn

Vörhen hebbt Se en Textfeld transparent maakt. Dor süht al: De Dinger hebbt Hinnergrunnklöören! „Vun Natuur“ sünd se witt, avers se köönt natüürlich alle mööglichen Hinnergrunnklöören kriegen. Un: Fülleffekte! Dat wüllt wi nu maken.

- Treckt Se sik en nich to lüttes Textfeld op.
- Maakt Se de Randlinie weg.
- Wählt Se as Füllung för dat Textfeld en Fülleffekt. Laat Se de Füllung dorbi mit Hülp vun de Schuuvreglers för Transparenz bet na 100% Transparenz verlopen (süh Bild) un wählt Se denn en Geometrie, de **aus der Mitte** verlöppt.

So en ähnliche Füllung kunn dat ween

- Dat Ergeevnis süht so ut as in't Bild linkerhand.

Wenn dat Textfeld nich markeert is, süht dat so ut

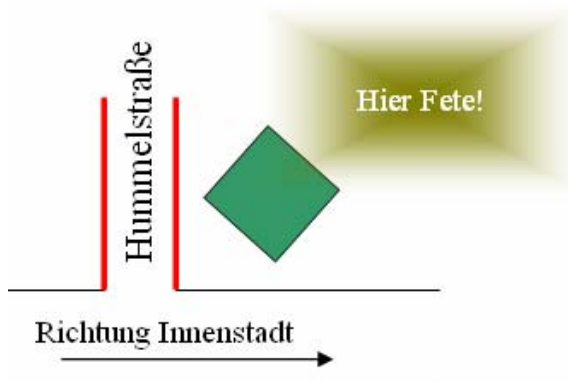
- Dat Textfeld süht al so as Deko-Objekt smuck ut; wi wüllt avers nu Text dortofögen.
- Klickt Se also in dat Textfeld. Zentreert Se den Afsatz un bringt Se mit **Enter** de Schrievmarke in de Midd vun't Textfeld. Denn tippt Se „Hier Fete!“ orr jichens sowat.
- Dat de Text besünners good to sehn is, markeert Se em un geevt Se em en witte Schriftfarv.

Witte Text in de Midd

Hier Fete!

- Nu treckt Se dat Textfeld neegbi an dat Huus in Ehr Teknen.

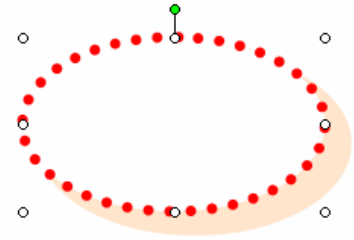

Süht al ganz good ut, nich? Man för den Zweck in düssen Stadtplan giff dat noch wat Beters. Dat lehrt Se in dat Kapittel över Auto-Formen.

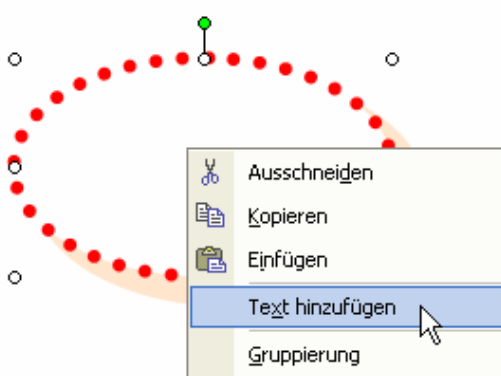
Teknen-Forms as Textfeller

Textfeller sünd an sik al good, avers dat kümmt noch veel beter: Se köönt jede slaten Teknen-Objekt to en Textfeld maken!

- Leggt Se sik en Ellipse an. Dat dat nich to langwierig warrt, köönt Se ja en Ellipse mit dicke rode pünkte Randlinie un en rosa Schadden maken – dat öövt. Man jede annere Ellipse geiht ok.

Dat Utgangsmateriaal

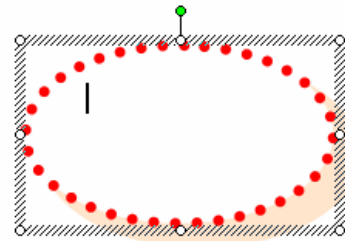

- Rechtsklickt Se de Ellipse. In't Kontextmenü finnt Se den Befehl **Text hinzufügen**. Den wählt Se an.

Dat Kontextmenü is doch en fiene Saak

- Swupps, de Ellipse hett en rechteckigen Rahmen un en blinken Schrievmarke kregen! Se is also quasi mit en Textfeld verheiraadt woom!

*De Ellipse to'n Rinschrieven:
En Zwitter vun Ellipse un Textfeld*

- Schrievt Se in dat Textfeld. Zentreert Se den Text un formateert Se em na Ehrn Smack.

De Text kann bloots binn in de Ellipse stahn

Bi't Schrieven seht Se, dat de Text stärker

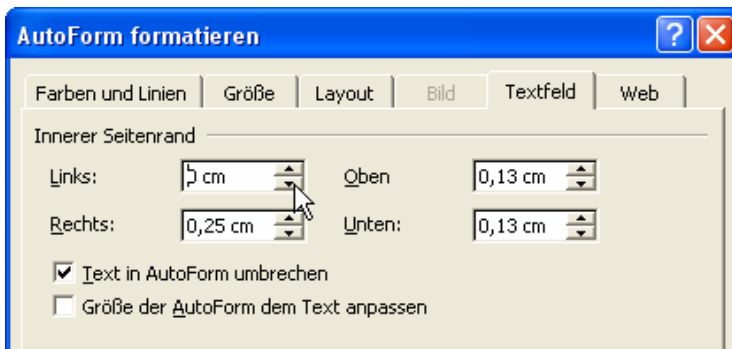
ingrenzt is as in en normalen Textfeld; he mutt ja binn in de Ellipse landen un dröff dorwegen nich bet an den Rand vun dat Textfeld lopen.

Trecht!

Trick 17: Binnenrand vun't Textfeld

Alle Textfeller hebbt vun Huus ut en Binnenrand, d.h. Text kümmt nienich bet ganz an de Randlinie ran. Düssen Binnenrand köönt Se avers sülven verännern. Gaht Se dorto, wenn dat Textfeld markeert is, na Menü **Format | Textfeld** orr, wenn Se (as nu) en Teknen-Objekt mit en Textfeld verheiraadt hebbt, na Menü **Format | AutoForm** un dor op de Re-

gisterkoort **Textfeld**. Hier köönt Se den **Inneren Seitenrand** för alle veer Sieden **Links, Rechts, Oben un Unten** mit de lütten Piel orr dör direktes Intippen höger maken – orr bet op 0 dalstüern! As Resultat warrt de Text in Ehr Textfeld denn anners fleten – je nadem, wat Se em nehr orr minner Platz geven hebbt.

Den Binnenrand vun't Textfeld ännern

Dreihn?

Prööv't Se, woans de Text sik benimmt, wenn Se dat Objekt dreiht! Se seht, dat Textfeld dreiht sik nich mit. Probeert Se dormit rümmer. Maakt Se dat ok mit Rechtecke, treckt Se an, verännert Se de Grött usw., dat Se dat rechte Gefühl dorför kriggt!

Bi't Dreihn is de Spaaß vörbi, dat Textfeld dreiht sik nich mit

In dat neegst Kapittel „AutoFoorms“ lehrt Se noch en kaptaale Soort vun Foorms kennen.